

Saksframlegg

Saksgang:

Styre	Møtedato
Styret Helse Sør-Øst RHF	19. desember 2024

Sak 134-2024

Tildeling av regionale, konkurranseutsatte forskningsmidler for 2025

Forslag til vedtak:

1. Styret slutter seg til innstilling vedtatt i Samarbeidsorganet for forskning, innovasjon og utdanning i Helse Sør-Øst om fordeling av det øremerkede tilskuddet fra Helse- og omsorgsdepartementet og vedtar tildeling av regionale, konkurranseutsatte forskningsmidler for 2025 i samsvar med innstillingen.
2. Styret slutter seg til innstilling og tildeling av regionale forskningsmidler til prosjekter innen prioriterte områder, jf. styresak 027-2024.

Hamar, 12. desember 2024

Terje Rootwelt
administrerende direktør

1. Hva saken gjelder

Regionale forskningsmidler i Helse Sør-Øst skal fremme helseforskning i regionen og bidra til videreutvikling og kvalitetsforbedring av tjenestene gjennom ny kunnskap og økt kompetanse. Forskningsmidlene benyttes for å realisere nasjonale og regionale styringsmål og for å understøtte hovedmålene i *Regional utviklingsplan 2040*.

De regionale konkurranseutsatte midlene til forskning omfatter det øremerkede tilskuddet til forskning fra Helse- og omsorgsdepartementet («HOD-midlene») og avsetningen til forskning fra det regionale helseforetakets eget budsjett.

I 2024 har styret i Helse Sør-Øst RHF ved behandling av sak 027-2024 vedtatt målretting av regionale forskningsmidler til prioriterte områder. I sak 119-2024 vedtok styret budsjettrammen for de regionale forskningsmidlene for 2025, og avsatte i alt 149 millioner kroner til utlysning; 134 millioner kroner som søknadspott for den regionale, tematisk åpne utlysningen, inntil 5 millioner kroner til styrking av forskning ved sykehus i regionen som ikke er universitetssykehus og inntil 10 millioner kroner til forskningsprosjekter innen prioriterte områder.

Saken redegjør for forslag til tildeling av regionale, konkurranseutsatte forskningsmidler for 2025 med oversikt over fordelingseffekter.

2. Hovedpunkter og vurdering av handlingsalternativer

Søknadsprosess etter utlysning

Utlsning av forskningsmidlene ble annonsert i juni 2024 i henhold til anbefaling fra det regionale forskningsutvalget og fra Samarbeidsorganet for forskning, innovasjon og utdanning i Helse Sør-Øst.

For 2025 har styret i Helse Sør-Øst RHF ved behandling av sak 027-2024 vedtatt målretting av forskningsmidler for prioritering av prosjekter innen følgende områder:

- Kvalitetsforbedring og pasientsikkerhet
- Desentraliserte tjenester og sømløse pasientforløp
- Digitalisering

Helse Sør-Øst RHF mottok i alt 493 søknader ved søknadsfristens utløp 4. september 2024. Av disse ble 22 søknader avvist av formelle årsaker etter administrativ gjennomgang, mens 6 søknader ble trukket av søkerinstitusjonene. Dette betyr at i alt 465 søknader ble vurdert for innstilling.

Helse Sør-Øst RHF har satt en øvre årlig grense for samlet tildelingsbeløp per prosjektleder. Denne grensen er på 4,5 millioner kroner for 2025 og inkluderer både pågående og nye forskningsprosjekter. Denne grensen gjelder for alle kategoriene dekket av utlysningen.

De regionale helseforetakenes felles vurderingskriterier er lagt til grunn for vurderingen av søknader om prosjektmidler. Her inngår kriterier for vitenskapelig kvalitet og forventet

nytteverdi for pasientbehandlingen, og disse tillegges lik vekt. Den faglige vurderingen er utført innenfor rammen av føringer for søknadskategoriene slik de er gjengitt på Helse Sør-Øst RHF's nettsider; <https://www.helse-sorost.no/helsefaglig/forskning> under lenken forskningsmidler.

Vurderingen av prosjektsøknader er utført i seks vurderingskomiteer med høyt kvalifiserte, habile medlemmer som er rekruttert fra internasjonale og nasjonale forskningsmiljøer (vedlegg 1). Det er 17 kvinner blant de 39 komitémedlemmene, og 97 prosent av medlemmene har tilknytning til utenlandske institusjoner. Den strategiske vurderingskomiteen for søknader innen prioriterte områder har bestått av medlemmer fra det regionale helseforetaket, konserntillitsvalgte og brukerrepresentant («strategisk komité») (vedlegg 1).

Søknadene er først vurdert uavhengig av to komitémedlemmer som gir poeng (1-7) for hvert av vurderingskriteriene. Deretter samles alle vurderinger for beregning av en gjennomsnittsskår. De søknader som har oppnådd skår over median i komiteen, bringes så videre til møte for diskusjon og rangering i plenum. Rangerte søknader fra vurderingskomiteene samles til slutt i en felles liste basert på omforent møteskår, og denne listen utgjør innstillingen for den åpne tematiske utlysningen. Det innstilles et antall søknader fra hver komite som samsvarer med søknadstilfang i den aktuelle komiteen, og på denne måten sikres det tildeling innen utlysningens ulike faggrupper.

Strategisk komite har vurdert søknader som omhandler de prioriterte områdene. Vurderingen omfatter søknader som ikke er innstilt i åpen utlysning, men som har oppnådd høyere skår enn gjennomsnitt i sin faglige vurderingskomite. Innstilling for inntil ti millioner kroner i denne komiteen er basert på en samlet vurdering av hvor godt søknadene besvarer prioriteringene. I tillegg benyttes den rangerte listen for innstilling av inntil fem millioner kroner til prosjekter ved ikke-universitetssykehusene. Denne innstillingen tar hensyn til både geografisk spredning og endelig søknadsskår.

Helse Sør-Øst RHF's konsernrevisjon har deltatt i kvalitetssikring av søknadsprosessen på systemnivå, og det er gjennomført et møte med Enhet for forskning og diagnostikk den 2. desember 2024 (vedlegg 2). Videre har regionalt forskningsutvalg i Helse Sør-Øst behandlet føringer for søknadsprosessen og ga i møte 4. desember 2024 sin tilslutning til gjennomføringen av prosessen.

Samarbeidsorganet for forskning, innovasjon og utdanning i Helse Sør-Øst behandlet i møte den 2. desember 2024 innstillingen om tildeling av forskningsmidler for 2025 og sluttet seg til innstillingen (vedlegg 4). Vurdering av habilitet i Samarbeidsorganet og håndteringen av den ble gjort ut fra tidligere erfaringer og råd fra juridisk direktør i RHFet. Innstillingen ble gjort med støtte fra et flertall blant medlemmene i tråd med Helse- og omsorgsdepartementets instruks til styret i Helse Sør-Øst RHF om samarbeid med universiteter og høyskoler.

Innstilling av søknader om regionale forskningsmidler for 2025

I alt er 77 søknader innstilt til støtte etter åpen tematisk utlysning av konkurranseutsatte regionale forskningsmidler for 2025 (vedlegg 3a).

Årets utlysning har også inkludert en avsetning på inntil ti millioner kroner til tre prioriterte områder. Søknader om prioriterte midler er vurdert av fagkomiteene for vitenskapelig kvalitet og forventet nytteverdi og av strategisk komite med prosess som beskrevet ovenfor. I saken foreslås midlene tildelt til syv prosjekter innen de utvalgte områder (vedlegg 3b). De prioriterte områdene fikk følgende fordeling: digitalisering (3 prosjekter), desentraliserte tjenester og sømløse pasientforløp (2 prosjekter) og pasientsikkerhet og kvalitetsforbedring (2 prosjekter). I tillegg ble 12 prosjekter, klassifisert av prosjektleder/søker til å være innen prioriterte områder, innstilt til støtte i den åpne delen av utlysningen: digitalisering (2 prosjekter), desentraliserte tjenester og sømløse pasientforløp (1 prosjekt) og pasientsikkerhet og kvalitetsforbedring (9 prosjekter).

Søknader om strategiske forskningsmidler til ikke-universitetssykehusene ble i denne utlysningen behandlet under samme utlysning, og det er foreslått tildeling til to prosjekter fra hhv Sykehuset i Vestfold HF og Sørlandet sykehus HF. I alt er det foreslått en tildeling på nær fem millioner kroner til ikke-universitetssykehusene som et strategisk tiltak, som et tillegg til øvrige innstillinger gjort i åpen utlysning.

Det innstilles følgelig totalt 86 prosjekter for tildeling av regionale forskningsmidler med oppstart i 2025. Innstillingslisten omfatter kun flerårige prosjekter, og bindingssummer for denne listen ligger derfor totalt på i overkant av 500 millioner kroner. Det gjøres oppmerksom på at ventelisten, med 13 rangerte prosjekter (vedlegg 3c), vil benyttes i henhold til rangeringen dersom en prosjektleder ikke ønsker å motta forskningsmidler etter innstilling eller dersom det i løpet av 2025 blir tilbakeført tildelte midler. Nedenfor presenteres fordelingseffekter knyttet til den utlyste potten for 2025 på i alt 149 millioner kroner.

Tabell 1 viser oversikt over antall søknader og andel innstilte prosjekter. Det framgår av tabellen at noe under en femtedel av søknadene er innstilt til støtte. Suksessraten er i år høyest for søknader fra ikke-universitetssykehusene.

Tabell 1. Oversikt over prosjektsøknader om regionale forskningsmidler for 2025– åpen tematisk utlysning, prioriterte områder og ikke-universitetssykehus.

Helseforetak/sykehus	Antall vurderte søknader (%)	Antall innstilte søknader i alt (%)	Andel innstilte søknader - %	Innstilt beløp i tusen kroner
Universitetssykehus	341 (73,3)	59 (68,6)	17,3	106 308
Øvrige sykehus (ikke-universitetssykehus)	124 (26,7)	27 (31,4)	21,8	42 868
Totalt	465 (100)	86 (100)	18,5	149 176

Fordelingsvirkninger av innstillingen

Fordelingen av innstilte prosjekter per helseforetak/sykehus er vist i tabell 2.

Tabell 2a. Antall søknader innstilt til støtte per helseforetak/sykehus - åpen tematisk utlysning.

Søkerinstitusjon	Antall innstilte søknader i åpen utlysning	Beløp - tusen kroner
Akershus universitetssykehus HF	6	8 232
Oslo universitetssykehus HF	51	95 350
Sykehuset i Vestfold HF	4	6 309
Sykehuset Innlandet HF	2	5 993
Sykehuset Telemark HF	3	2 046
Sykehuset Østfold HF	2	2 726
Sørlandet sykehus HF	2	3 282
Vestre Viken HF	3	6 927
Diakonhjemmet Sykehus AS	4	3 182
Totalt	77	134 047

Tabell 2b. Antall søknader innstilt til støtte per helseforetak/sykehus - prioriterte områder.

Søkerinstitusjon	Antall innstilte søknader for prioriterte områder	Beløp - tusen kroner
Akershus universitetssykehus HF	1	1 363
Sørlandet sykehus HF	1	682
Diakonhjemmet Sykehus AS	3	5 402
Lovisenberg Diakonale Sykehus	1	1 363
Oslo universitetssykehus HF	1	1 363
Totalt	7	10 173

Tabell 2c. Antall søknader innstilt til støtte per helseforetak/sykehus – ikke-universitetssykehus.

Søkerinstitusjon	Antall innstilte søknader; ikke-universitetssykehus	Beløp - tusen kroner
Sørlandet sykehus HF	1	2 621
Sykehuset i Vestfold HF	1	2 335
Totalt	2	4 956

Søknader fra i alt 10 ulike helseforetak/sykehus og private institusjoner er innstilt til støtte. Det er utlyst midler i tre ulike søknadskategorier og tabell 3 viser antall søknader innstilt per søknadskategori for utlysningen under ett.

Forskningsmidlene fordeler seg mellom doktorgradsstipend (31), postdoktorstipend (18) og Åpen prosjektstøtte (37). Merk at søknadskategorien Åpen prosjektstøtte også kan inneholde elementene doktorgrads-, postdoktor- og/eller forskerstilling.

Tabell 3. Antall søknader innstilt til støtte per søknadskategori – åpen tematisk utlysning, prioriterte områder og midler til ikke-universitetssykehus.

Søknadskategori	Antall vurderte søknader	Antall innstilte søknader	Beløp - tusen kroner
Doktorgradsstipend	205	31	34 081
Postdoktorstipend	101	18	20 109
Åpen prosjektstøtte	159	37	94 986
Totalt	465	86	149 176

Ved innsending av søknad om regionale forskningsmidler, blir søknaden klassifisert av søkerne selv til én av fire faggrupper. Klassifiseringen er styrende for søknadenes fordeling til komité for vurdering. Fordeling etter faggruppe for antall vurderte og innstilte søknader er gjengitt i tabell 4.

Tabell 4. Antall projektsøknader innstilt til støtte etter faggruppe – åpen tematisk utlysning, prioriterte områder og midler til ikke-universitetssykehus.

Faggruppe	Antall vurderte søknader	Antall innstilte	Andel innstilte (%)	Beløp - tusen kroner
Klinisk somatisk forskning	150	32	21,3	51 287
Biomedisinsk forskning med translasjonsperspektiv	185	29	15,7	60 086
Klinisk forskning innen psykisk helse og rus/avhengighet	54	9	16,7	16 584
Helsetjenesteforskning, forskning innen folkehelse, helseøkonomi mm	76	16	21,1	21 219
Totalt	465	86	18,5	149 176

Tabell 5. Suksessrate prosjekter med kvinnelig prosjektleder versus mannlig prosjektleder – åpen tematisk utlysning, prioriterte områder og midler til ikke-universitetssykehusene.

	2021	2022	2023	2024	2025
Søknader med kvinnelige prosjektleder (%)	43,1	41,6	49,2	47,8	48,8
Tildelte prosjekter med kvinnelige prosjektledere (%)	27,7	38,8	46,5	53,1	43,0
Suksessrate kvinner	10,0	14,9	18,9	23,0	16,3
Suksessrate menn	19,7	16,8	21,0	18,6	20,6

3. Administrerende direktørs anbefaling

Årets søknadsprosess har vært gjennomført på åpent og godt dokumentert vis. Faglig forsvarlighet, transparens og habilitet oppfattes å være ivaretatt, jf. erklæring fra konsernrevisor (vedlegg 2). Samtlige prosjekter er vurdert av internasjonale fagekspert, og de innstilte prosjektene vurderes å være av høy vitenskapelig kvalitet og med betydelig nytteverdi for pasientbehandlingen.

Det er særlig gledelig å trekke fram ikke-universitetssykehusenes innsats i årets søknadsprosess og deres konkurransedyktighet i den tematisk åpne delen av utlysningen. Dette er resultater av langsiktig og målrettet arbeid med forskning i hele regionen. Administrerende direktør ønsker i denne sammenheng å understreke forskningsaktivitetens betydning for videreutvikling og kvalitetsforbedring av tjenestene og for å løse fremtidige utfordringer. Det viktige samspillet mellom forskning og klinikk er også understreket i Helsepersonellkomisjonens rapport, og forskningsprosjektene i RHFets portefølje bidrar til å støtte opp rundt dette i helseforetakene i regionen.

I årets innstillingsliste finner vi også flere prosjekter som omhandler kvinners helse og betydningen av kjønn for helse. Inkludering av kjønnsperspektiver i forskning der det er relevant, er viktig for å øke presisjon, redusere uønsket variasjon og øke forskningens nytteverdi for tjenesten. Det er også gledelig at vi i år har flere studier rettet mot barn/unge innenfor flere fagområder.

I alt syv prosjekter innen prioriterte områder har oppnådd innstilling med en samlet tildeling på ti millioner kroner. Disse søknadene er håndtert av en egen strategisk vurderingskomite. Prosess for identifikasjon av fagområder for prioritering følges også for neste års utlysning med beslutning i styrets møte i mars.

Det er også gjennomført en strategisk tildeling til ikke-universitetssykehus med basis i særskilt avsatte regionale forskningsmidler, jf. sak 94-2019. Denne strategiske avsetningen har blant annet gitt rom for tildeling av ytterligere nær fem millioner kroner til prosjekter ved ikke-universitetssykehuse for 2025.

Administrerende direktør anbefaler at styret slutter seg til innstillingen vedtatt i Samarbeidsorganet for forskning, innovasjon og utdanning i Helse Sør-Øst om fordeling av det øremerkede tilskuddet fra Helse- og omsorgsdepartementet og vedtar tildeling av regionale, konkurranseutsatte forskningsmidler for 2025 i samsvar med innstillingen. Videre anbefales det at styret slutter seg til innstilling og tildeling av regionale forskningsmidler til prosjekter innen prioriterte områder, jf. styresak 027-2024.

Trykte vedlegg:

1. Sammensetning av vurderingskomiteene
2. Bekreftelse fra konsernrevisor
- 3a. Individuell innstillingsliste (utsatt offentlighet til etter styrebehandling)
- 3b. Rangert venteliste (utsatt offentlighet til etter styrebehandling)
4. Innstillingsvedtak i Samarbeidsorganet fra møte 02. desember 2024

Utrykte vedlegg:

- Utlysningstekst med omtale av søknadskategorier:
<https://helse-sorost.no/helsefaglig/forskning/forskningsmidler/utlysning-av-regionale-forskningsmidler>